

Ustanowa służby krajowej.

I. Oddział.

Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustanowa uniejsza obejmuje przepisy względem kwalifikacyi urzędników i sług krajowych do przeznaczonych im posad, względem ich obowiązków służbowych, ich poborów, przysługujących im praw i warunkowo otwartych dla nich widoków, względem skutków w razie przeciwnego przyjętym obowiązkom ich zachowania się w służbie, względem postępowania przeciw w téj mierze obwinionym, nakoniec względem rozwiązania wczła służbowego.

§. 2.

Postanowienia względem urzędników odnoszą się także i do sług, o ile takowe nie odmiennego dla sług w szczególności w sobie nie zawierają.

II. Oddział.

O kwalifikacyi wymaganej przy obsadzeniu posad służby krajowej.

§. 3.

Do umieszczenia w służbie krajowej wymaga się w ogólności:

1. wieku życia najmniej 18tu a nie więcej jak 40tu lat;
2. nieposzlakowanego życia;
3. nposażenia w potrzebne uzdolnienia i wiadomości, odpowiednie rodzajowi posady.

§. 4.

Dla szczegółowych posad wymaga się:

1. w oddziale urzędników conceptowych, jakoteż od Dyrektora kancelaryi Wydziału krajowego, dowodn nkończonych wszelkich oddziałów kursu prawniczego i złożonych z dobrym postępem wszystkich trzech egzaminow państwowych, a w szczególności od ubiegających się o wyższą posadę, dowodu uabytej urzędniczej praktyki;
2. w oddziale urzędników buchhalterycznych i kasowych dowodu zpełnego ukończenia wyższego gimnazyum albo wyższej szkoły realnej, lub téz akademii handlowej, a to w takich Zakładach, które upoważnione są do wydawania świadectw dla całego państwa ważnych;

- w szczególności ubiegający się o wyższe posady wykazać mają, iż przez dłuższą służbę nabyli dostatecznej praktyki w odpowiednich zawodach, i że są gruntownie obznajomieni z rządowym systemem administracji, kasowości i rachunkowej kontroli;
3. w oddziale technicznych zawodów, dowodu ukończonych z dobrym postępem nauk odpowiednich posadzić;
  4. w oddziale Zakładów naukowych, takich samych dowodów, jakich wymagają przepisy dla posad w podobnych przez Rząd utrzymywanych Zakładach; zaś co do posad w Zakładach naukowych dotąd przez Rząd niezaprowadzonych, oznaczy Wydział krajowy wymagane stosowne uzdolnienie i sposób złożenia potrzebnych dowodów;
  5. w oddziałach manipulacyjnych wymaga się złożenia szkolnego świadectwa ukończonego niższego gimnazjum, lub niższej szkoły realnej i dowodu czytelnego i pięknego pisma; w szczególności ubiegający się o posadę Protokolisty, Expedytora lub Archiwisty oprócz tego wywieść się mają, iż z tokiem służby, którą nadaną sobie mieć zyczą, dostatecznie są obeznani;
  6. kandydaci na bezpłatnych Aplikantów mają złożyć dowód ukończonych wyższych, chociażby nie wszystkich ustępem 1. oznaczonych nauk, oraz wywieść się, iż utrzymanie mają sobie zabezpieczone; przyczem zobowiązać się muszą, iż najmniej przez rok jeden bezpłatnie pracować będą przy Wydziale krajowym;
  7. odźwierni i woźni wywieść się mają ze znajomości czytania, pisania i rachowania.

§. 5.

Od nadania posad w służbie krajowej wykluczone są osoby:

1. które dla czynu stanowiącego zbrodnię, wykroczenie lub przestępstwo, wynikłego z chciwości zysku albo naruszającego publiczną obyczajność, pod śledztwem zostają, albo dla niedostateczności dowodów uwolnione, albo nakoniec winnymi uznane zostały;
2. które przez Sąd za marnotrawców prawomocnie uznane zostały;
3. względnie których majątku konkurs lub postępowanie ugodne ogłoszone, jak długo trwa konkurs lub postępowanie, jakoteż te, które w skutek rozprawy konkursowej lub ugodnej za winne uznane zostały;

4. urzędnicy i słudzy, oddaleni ze służby rządowej, krajowej lub też w Gminie pełnionej, za czyn hańbiący, lub za zaniedbanie służby.

§. 6.

Krewni w linii wstępnej lub zstępnej, jakoteż w linii pobocznej włącznie do trzeciego stopnia, w równym stopniu powinowaci, nie mogą zajmować w służbie krajowej takich posad, na którychby jeden drugiemu był podporządkowany, lub jeden drugiego miał kontrolować.

W razie, jeżeliby powinowactwo w powyższych oznaczonych stopniach między posady już zajmującymi, a w stosunku powyżej nadmienionym zostającymi urzędnikami nastąpiło, przeszkoda taka uchylona być ma według możności przeniesieniem jednego z nich, wszakże bez uszczerbku tak co do jego rangi, jakoteż jego poborów.

Toż samo nastąpić ma, jeżeliby mimo powyższego przepisu, nadanie posady w służbie krajowej z nieuwagi na przepis lub z niewiadomości już było zaszło.

§. 7.

W celu obsadzenia jakiegokolwiek posady należy rozpisać i ogłosić konkurs dla ubiegających się o takową.

Od tej zasady tylko wtedy odstąpić można, kiedy udowodnione uzdolnienie kandydata wszelką daje rękojmię, iż tenże obowiązkom posady zupełnie odpowie, a wątpliwem jest uzyskanie godniejszego kompetenta.

W każdym wypadku atoli na osoby w służbie krajowej zostające, należyty i słuszny wzgląd miany będzie, przyczem wszakże nie tyle na lata służby, ile na okazaną zdolność, doświadczoną gorliwość, pilność i uczciwość uważać należy.

§. 8.

Ubiegający się o posadę w służbie krajowej, w swoich prośbach mają się według możności wywieść z ogólnego i szczegółowego swego uzdolnienia.

W prośbach swoich zawsze wskazać mają, czyli i z którym w służbie krajowej zostającym urzędnikiem są spokrewnieni lub spowinowaceni w sposób i w stopniu przeszkodę w nadaniu urzędu tworzącym (§. 6.), lub też oświadczyć, że podobny wypadek nie zachodzi.

Wydział krajowy może obok uwzględnienia przedłożonych dowodów, także w innej, stosownej drodze zasiągnąć wiadomości o kandydatach w celu osądzenia ich uzdolnienia i zdatności na posady, o które się starają.

§. 9.

Przy obsadzeniu podrzędnych posad w jakim Urzędzie lub Zakładzie krajowym, zasiągnąć należy

4

opinii odnośnego Naczelnika, który swoją propozycję co do obsadzenia uczyni.

§. 10.

Przy wszystkich propozycjach na obsadzenie posad w służbie krajowej należy ułożyć listę ubiegających się o posadę, i tychże podania wraz z siegatami przedłożyć Wydziałowi krajowemu, przedstawiając trzech kandydatów na każdą opróżnioną posadę.

§. 11.

Lista ubiegających się o posadę w służbie krajowej zawierać ma następujące rubryki:

1. Imię i nazwisko, kraj i miejsce urodzenia, czas urodzenia, religia, stan i stosunki familijne;
2. służba obecna i czas, od którego w niej pozostaje, płaca i inne pobory do niej przywiązane;
3. dawniejsza służba, jej czas i połączona z nią płaca, jako też inne pobory;
4. cały czas odbytej służby;
5. uzdolnienie, znajomość języków i inne wiadomości naukowe;
6. pilność i zdatność;
7. zachowanie się;
8. pochwały, remuneracye i inne zasłużone odznaczenia;
9. napomnienia i inne skarcenia;
10. uwaga.

§. 12.

Wydział krajowy nadaje systemizowane przez Sejm posady.

Posady udzielać należy tylko osobom uzdolnionym, a z pomiędzy ubiegających się o nie tylko takiej osobie, która z nich wyszczególnia się zdolnością, wykształceniem naukowym, i która przedstawia się jako najgodniejsza ze względu na dotychczasową swoją służbę i na zaskarżone sobie zasługi.

Osądzenie w tym względzie przysłuży wyłącznie Wydziałowi krajowemu.

§. 13.

Wstępujący w służbę krajową, tudzież dawny urzędnik w nową kategorię służby wstępujący, wykona podczas posiedzenia Wydziału krajowego przed Marszałkiem przysięgę służbową. Wyjątkowo może Wydział krajowy delegować do odebrania przysięgi jednego z swoich Członków.

A. Po odczytaniu załączonej pod A. roty i złożeniu przysięgi, urzędnik własnoręcznie ją podpisze w księdze na ten cel przeznaczonęj, a dokonane złożenie przysięgi jeden z Członków Wydziału stwierdzi na dekrete nominacyjnym.

Złożeniu przysięgi podrzędnej rangi urzędnika Urzędu lub Zakładu krajowego zwykle obecnym być ma także przełożony odnośnego Urzędu lub Zakładu.

Urzędnik na wyższą posadę posunięty, lecz kategoryi dotychczasowej swej służby niezmieniający, zwykle niepotrzebuje składać nowej przysięgi, atoli w takim razie nastąpi przypomnienie przedtem złożonej przysięgi, któreto przypomnienie wpisane do księgi przysięg, i stwierdzone będzie na dekreście nominacyjnym.

Praktykanci konceptawi dopiero po sześciu tygodniach pełnionej służby składają przysięgę.

B.

Aplikanci złożą przyrzeczenie według roty B.

C.

Urzędnicy buchhalteryzmi złożą przysięgę według roty C., kasowi zaś według roty D.

D.

Studzy wykonują przysięgę przed Naczelnikiem Urzędu lub Zakładu, a w Wydziale krajowym przed Członkiem Wydziału zawiadującym sprawami Administracyi wewnętrznej w obecności Dyrektora kancelaryi według roty E.

E.

§. 14.

Przypomnienie przysięgi odbywa się w taki sam sposób jak złożenie przysięgi w obecności Marszałka krajowego na posiedzeniu Wydziału krajowego; wyjątkowo wszakże w obecności z grona Wydziału krajowego w tym celu delegowanego Członka.

Przypomnieniu przysięgi urzędnika podrzędnej rangi obecnym być ma Naczelnik odnośnego Urzędu lub Zakładu krajowego.

§. 15.

Żaden sługa, zwykle także żaden urzędnik wstępujący w służbę krajową, nominacyi na stałą posadę nie otrzyma, zanim w ciągu roku przewizorycznie pełnionej służby niełoży dowodu, iż zachowanie się jego wszelkim warunkom służby odpowiada.

§. 16.

Z dniem złożenia a odnośnie przypomnienia przysięgi poczyna się służba.

§. 17.

Jeżeliby który z urzędników chwilowo przeszkodzonym był, połączoną z jego posadą służbę pełnić, a szczegółowa instrukcyja na takie wypadki nie względem zastępstwa nie postanawiała, powołany będzie w miejsce przeszkodzonego inny urzędnik, który go obok pełnionych własnych obowiązków zastępować ma. Jeżeliby zaś podobne zastępstwo ze względów służbowych miejsca mieć nie mogło, zostanie umyślnie powołany inny urzędnik do sprza-

wowania urzędu w miejsce przeszkodzonego urzędnika na czas trwania przeszkody. (Substytucya.)

Zarządzenie to zawisło od Naczelnika Urzędu lub Zakładu, w którym się podobny wypadek zdarza, jeżeli zastępstwo prawdopodobnie trwać dłużej niema jak dni ośm, w przeciwnym wypadku, lub jeżeliliby zastępstwo już dni ośm trwało, wyda Wydział krajowy stosowne zarządzenie.

Tylko Wydziałowi krajowemu przysługują prawo substytuowania w miejsce Naczelnika Urzędu lub Zakładu urzędnika innego, aniżeli tego, który z mocy instrukcyi powołanym jest do zastępstwa.

§. 18.

W wypadkach substytucyi, substytut nie składa przysięgi służbowej, lecz należy w dekreście nominacyjnym zobowiązać go do tego, co treść przysięgi zawiera.

§. 19.

Wydział krajowy ma prawo, urzędników ze względów służbowych z jednej służby krajowej przenosić na inną, wszakże bez wyrządzenia im uszczerbku co do ich rangi, płacy i innych poborów.

§. 20.

Zamiana posad w służbie krajowej, między urzędnikami dobrowolnie umówiona, zawisła jest od przyzwolenia Wydziału krajowego, a z żądnymi zamiany swoich posad należy postąpić tak, jak gdyby każdy z nich na tę nową posadę nominowany został.

III. Oddział.

● obowiązkach służby.

§. 21.

Wszyscy w służbie krajowej zostający podporządkowani są Wydziałowi krajowemu. Zachować się oni mają z winnym uszanowaniem dla Marszałka krajowego, dla Członków Wydziału krajowego, Naczelników Urzędów i Zakładów, jakoteż dla innych swoich przełożonych, i posłusznymi być winni ich rozporządzeniom służby dotyczącym.

§. 22.

W obcowaniu z współurzędującymi należy zachować zgodę i służbową uprzejmość.

§. 23.

Urzędnicy w służbie krajowej obowiązani są w stycznościach ze stronami zachować się przyzwoicie i uprzejmie.

§. 24.

Każdy urzędnik obowiązany jest sprawować urzędowanie w godzinach urzędowych przez Wydział krajowy przepisanych.

W nagłych działalności Wydziału krajowego czynnościach, jak n. p. w chwilach zwołanego Sejmu krajowego, w czasie Zgromadzenia sejmowego, każdy urzędnik obowiązany jest siły swoje poświęcić wspólniej pracy bez względu na godziny urzędowe.

Wyjawszy wypadki choroby, niewolno za-
duemu urzędnikowi bez pisemnego przyzwolenia (urlopu) uchylać się od urzędowania.

W pełnieniu służby chorobą przeszkodzony urzędnik winien natychmiast zawiadomić o tém Naczelnika, lub innego swego przełożonego Urzędu lub Zakładu, w którym służy, a przeciągającą się przez dłuższy czas chorobę świadectwem lekarza udowodnić.

§. 25.

Urlopy dni ośm nieprzekraczające może udzielać Członek Wydziału krajowego urzędnikom swego departamentu, Naczelnicy i przełożeni Urzędów i Zakładów swoim podwładnym urzędnikom, nareszcie Dyrektor kancelaryi Wydziału krajowego sługom Wydziału krajowego.

Urlopy na czas dłuższy udziela Wydział krajowy.

Też same prawidła służy przy udzielaniu urlopów Aplikantom.

Udzielania urlopów zapisywane będą do osobnej księgi.

Niniejsze postanowienia nie odnoszą się do czasu wakacyj, których używają osoby stanu nau-
czyielskiego w Zakładach naukowych.

§. 26.

Urzędnicy winni w ogólności na każdej po-
sadzcie którą piastują, połączone z nią sprawy i czynności w całej ich rozciągłości według swęj wiedzy, całą siłą i bezprześcanną pilnością załatwiać, przytém odnoszące się przepisy, jakoteż wydane przez przełożonych zarządzenia ściśle zachowywać i swoje prace z możliwym pospiechem i w należywym czasie skuteczniać, w urzędzie i po za urzędem moralne życie prowadzić, obok poruczonych sobie czynności zarazem inne zatrudnienia z ich urzędowaniem styeczność mające i takie, które porządek sam, lub też chwilowe zastępstwo innych robotami przecięzonych lub przeszkodę mających urzędników wymaga, za poleceniem bezpośrednio przełożonych z równą ochotą i gorliwością wykonywać, i od żadnej pracy niewyłączać się, którejby zatrudnienia Urzędu lub Zakładu, w którym służy, wymagały, i nie takiego nie czynić, coby zaufaniu ku nim i poważaniu dla nich szkodzić mogło.

§. 27.

Wszyscy w służbie krajowej zostający winni wstrzymywać się od udzielania wiadomości powziętych z ich służbowego stosunku, zwłaszcza jeżeliby na tém cierpieć mógł interes kraju lub strony, a szczególnie w tym razie, jeżeli zachowanie tajemnicy nakazaném im zostało.

§. 28.

Niewspominając już o wypadkach, gdzie publiczny urzędnik dopuszcza się według każdorazowej ustawy karniej zbrodni nadużycia urzędowej władzy; w ogólności winien jest każdy urzędnik w wykonywaniu swej służby wstrzymywać się od pokrzywdzenia stron, od wszelkiego interesowanego lub stronniczego postępowania, i nie wolno mu za swoje urzędowe czynności przyjmować od stron przyrzeczonych lub ofiarowanych darów, ani też zapewniać sobie jakiegokolwiek korzyści.

W wypadkach, w których między urzędnikiem krajowym a stroną zachodzą stosunki pokrewieństwa lub powinowactwa w §. 6. określone, urzędnik winien zdać poruczoną mu do załatwienia sprawę swojemu bezpośredniemu przełożonemu dla przeznaczenia innego urzędnika, któryby takową załatwił.

§. 29.

Każdy w służbie krajowej zostający jest Reprezentacyi krajowej odpowiedzialnym, i obowiązany do zwrotu wszelkiej z jego własnej winy przez naruszenie lub zaniedbanie obowiązku urzędu swojego spowodowanej lub nieochronionej szkody, jaka krajowi albo funduszowi lub Zakładowi, pod zarządem krajowym zostającemu, wyrządzoną została. W wypadkach, gdy szkoda przez kilku wyrządzoną została, rozstrzygają co do odpowiedzialności i obowiązku rękojmi pojedynczych osób, postanowienia §§. 1301. i 1302. ust. cyw.

W celu ściągnięcia zwrotów pozwalają się potrącenia aż do połowy płacy, dodatku na pomieszkanie i płacy emerytalnej urzędników.

Inne urzędników pieniężne pobory z majątku krajowego lub też z funduszków przez kraj administrowanych, mogą być w celu zwrotu wyrządzonej szkody w drodze obopólnego obliczenia wstrzymane bez ograniczenia.

§. 30.

Zabrania się urzędnikom bez uprzedniego przyzwolenia Wydziału krajowego wszelka publikaeya drukiem, lub też innym prawnie za równy drukowi uznanym sposobem, jakichkolwiek wiadomości o ustnych lub pisemnych zajściach służbowych, albo czerpanych z aktów służbowych.

§. 31.

Uboczne zatrudnienia po za urzędem mogą być urzędnikom zezwolone, o ile takowe nie uwłaczają dobrej sławie i godności urzędnika, o ile rodzaj i właściwość ubocznego zatrudnienia nie przynosi uszczerbku służbie, zupełna urzędnika bezstronność na tém nie cierpi, i jeżeli urzędnik dla ubocznego swego zatrudnienia swojej służby ani w części nie zaniedbuje. O czém wszystkiém Wydział krajowy stanowczo orzeka, i jemu jedynie przysługuje prawo zabronienia urzędnikowi ubocznego zatrudnienia.

§. 32.

Każdy w śluby małżeńskie wstąpić zamierzający urzędnik ma zawiadomić o tém Wydział krajowy.

§. 33.

Naczelnicy Urzędów i Zakładów, oraz inni przełożeni starać się będą o stosowny i sprawiedliwy podział prac między podwładnych im urzędników: oni całym tokiem spraw odpowiednio celowi kierują i urzędników w pełnieniu obowiązków służbowych i w ich służbowém zachowaniu się nadzorują; oni przestrzegają scisłego wykonywania przepisów i zastosowania się do wydanych instrukcyj i czuwają nad gruntownóm, ale téż i rychłym załatwieniem spraw: oni odpowiedzialnymi są za całą manipulacyę w Urzędzie lub Zakładzie, a wypadki znacznego zaniedbania lub nadwerężenia służbowych obowiązków, niemniej wypadki, gdzieby mimo poprzedniego napomnienia lub nagany, opie-szałość albo uchybienie obowiązkowi dłużej trwać miało, obowiązani są podać natychmiast do wiadomości Wydziału krajowego.

§. 34.

Naczelnicy Urzędów i Zakładów, jako téż inni przełożeni, odowiązani są z podwładnymi sobie obchodzić się z przyzwoitością, prace ich z sumienną sprawiedliwością osądzać, a zażądane od nich opinie o zdolnościach i zachowaniu się urzędników, w szczególności zaś propozycyę na obsadzenie posad, z scisłą bezstronnością przedkładać.

§. 35.

Każdy Naczelnik Urzędu lub Zakładu ma listę służbową podwładnych mu urzędników utrzymywać, a zawarte w liście służbowej rubryki według scisłej prawdy i sumiennej sprawiedliwości z wszelką możliwą dokładnością zapisywać.

Wydział krajowy utrzymuje listę służbową Naczelników Urzędów lub Zakładów i tychże Zastępców instrukcyą powołanych, nareszcie własnych urzędników.

F.

Dalsze przepisy co do treści i formy list służbowych, niemniej co do sposobu utrzymywania takowych, zawarte są w załączniku pod F.

IV. Oddział.

o prawach na stosunku służbowym opartych.

§. 36.

Urzednicy używają tytułu do nadanej im posady przywiązanego, i rangi, jaka im według następujących postanowień przysługuje:

1. Rangę urzędników w ogólności oznacza przeznaczona dla nich klasa dyet.
2. Pomiędzy urzędnikami jednej i tej samej klasy dyet, używa pierwszeństwa ten, który większą pobiera płacę przywiązaną do jego posady; przy równej płacy, oznacza pierwszeństwo dłuższy czas służby o tejże samej płacy, a przy równym czasie służby, używane przed wstąpieniem na posadę wyższą, pierwszeństwo w służbie.
3. Przy przybraniu urzędnika z innej publicznej służby w służbę krajową, Wydział krajowy przy nominacji oznacza tegoż rangę.

§. 37.

Każdemu w służbie krajowej zostającemu należy się:

- a) płaca i
- b) dodatek na pomieszkanie, lub pomieszkanie w naturze, jeżeli jedno lub drugie połączone jest z nadaną posadą.

Urzednicy i słuźy, w wypadkach przeniesienia ich na stan chwilowego lub stałego spoczynku, udzielone sobie mieć będą pensję emerytalną lub zaopatrzenie, a pozostałe po nich wdowy i dzieci, wsparcie.

Prawidła i warunki, podług których urzednicy i słuźy, ich wdowy i dzieci uzyskać mogą prawo do pensji emerytalnych, do zaopatrzenia lub wsparcia, są przedmiotem osobnej ustawy.

Wydział krajowy stanowi o przeniesieniu urzędników i słuź na stan chwilowego lub stałego spoczynku, oraz o udzieleniu wsparcia ich wdowom i dzieciom.

Dopóki ustawa emerytalna uchwaloną niezo stanie, Wydział krajowy postąpi w tej mierze według istniejących przepisów emerytalnych dla rządowych urzędników i słuź, ich wdów i dzieci, a przypadające należytości te, pochodzące ze służby krajowej, asyguować będzie z funduszu krajowego.

Przy wymiarze pensji emerytalnej, lata pro wizorycznie pełnionej służby doliczone będą do

lat służby stałej, jeżeli między jedną a drugą nie było przerwy.

Przy wymiarze pensyj emerytalnych dla urzędników i sług byłego Wydziału stanowego, którzy wstąpili w służbę Wydziału krajowego, lata odbytej służby przy Wydziale stanowym policzone i postanowienia wydać się mającej ustawy o emeryturze, o ile takowe na ich korzyść wypadną, zastosowane będą.

O ile urzędnikowi, który wstępuje do służby wymagającej wyższego wykształcenia, technicznych wiadomości lub szczególnie wprawy, ilość lat spędzonych w służbie publicznej, lub w ogólności pewna liczba lat przy wymiarze pensji emerytalnej przyznana być ma, stanowi układ między nim a Wydziałem krajowym zawarty; wszakże przy podobnych układach Wydział krajowy dobro tak służby, jakoteż funduszów krajowych, na baczeniu mieć będzie.

§. 38.

Jakie roczne płace połączone są z szczegółowemi posadami, czyli i jakie datki na pomieszkanie, lub też w naturze urzędnikom stosownie do zajętych przez nich posad przysługują, oznacza: etat osób i płac urzędników krajowych przez Sejm zezwolony, jakoteż późniejsze przez Sejm w tej mierze, z zachowaniem praw już nabytych, powzięte uchwały.

§. 39.

Płaca należy się urzędnikowi od dnia złożenia lub przypomnienia przysięgi względnie otrzymanej posady, w wypadkach zaś, gdzie złożenie lub przypomnienie przysięgi niema miejsca, od dnia wstąpienia w obowiązki służby.

Płace roczne wypłacane będą w miesięcznych równych ratach z góry, a z dniem pierwszym miesiąca urzędnik nabywa prawo do płacy za tenże miesiąc.

W wypadku rozwiązania stosunku służby w skutek zapadłej śmierci, podziękowania za służbę, lub też w inny jakikolwiek sposób, pobranej płacy za miesiąc nie tylko że się nie zwraca, ale gdyby nie była pobrana, pobrana być może.

§. 40.

W razie uznanej potrzeby, Wydział krajowy może klęską dotkniętym urzędnikom udzielać zaliczkę, jedną czwartą część ich rocznej płacy nieprzenosząca, którą najdalej w dwudziestu miesięcznych równych ratach ze stałej ich płacy ściągnąć należy. Dopóki udzielona zaliczka nie została ściągnięta, nowa udzieloną być nie może.

Zaliczki, któreby odciąganiem z płacy stałej zwrócone być nie mogły, ściągnięte być mogą z innych poborów, jakieby urzędnicy z krajowych funduszków pobierali, nigdy zaś w wypadkach śmierci, z pensyi, prowizyi lub innych poborów ich wdów i sierót.

§. 41.

Wydział krajowy może urzędnikom, wyszczególniającym się zdolnością, pracowitością i uczciwością, udzielać w miarę uznania zasług remuneracye aż do wysokości dwudziestu procentów ich rocznej płacy.

Wszakże ani urzędnikowi, ani słudze nie wolno, z wyjątkiem postanowienia §. 47., wnosić prośby u udzielenie jakiejbądź remuneracyi. Ogólna, rocznym budżetem na ten cel przeznaczona kwota, w żadnym razie przekroczoną być nie może.

§. 42.

Dodatki na pomieszkanie wypłacane będą z góry w półrocznych równych ratach, a to dnia 1. Kwietnia i 1. Września.

Połączony z posadą dodatek na pomieszkanie należy urzędnikowi od dnia 1^{szym} ustępem oznaczonego, który bezpośrednio po jego nominacyi następuje.

W wypadku rozwiązania stosunku służby w ciągu półrocznego, 1^{szym} ustępem oznaczonego terminu, należy względnie wypłaty, zwrotu lub też późniejszego poboru dodatku na pomieszkanie, zastosować postanowienia w §. 39. co do kwot miesięcznej płacy oznaczone.

§. 43.

Z objęciem Urzędu urzędnik ma prawo do połączonego z jego posadą pomieszkania, jeżeli zajęciem nie jest; w razie zaś, jeżeliby zajęciem było, czy to przez dawniejszego dzierżyciela, lub też przez jego familię, czekać musi na opróżnienie przez miesiąc jeden.

Urzędnik zamieszkujący dodane do swojej posady pomieszkanie, a w razie śmierci pozostała po nim familia, ma obowiązek wyprowadzić się z dodanego pomieszkania najdalej w miesiąc po zgaśnięciu prawa do pomieszkania.

§. 44.

Suspendowany od Urzędu i płacy urzędnik w czasie suspensyi pobiera: połowę swojej płacy, dodatek na pomieszkanie w zupełności, pozostaje też w używaniu dodanego mu pomieszkania w naturze.

§. 45.

Urzędnikowi przeniesionemu, jeżeli przeniesienie nie nastąpiło w skutek jego prośby, należy wynagrodzenie kosztów przesiedlenia według szcze-

G.

gółowych przepisów do niniejszej Ustanowy pod G. załączonych, o ileby takowe późniejszymi uchwałami Sejmu uzupełnione lub zmienione nie zostały.

§. 46.

H.

Prawo do dyet i kosztów podróży oznaczają pod H. załączone do niniejszej Ustanowy przepisy i możliwe późniejsze postanowienia sejmowe.

§. 47.

Urzędnik, substytuujący chwilowo (§. 17.) inną jaką posadę, a to w miejscu swojej posady, niema innego prawa jak tylko do wymierzonej przez Wydział krajowy remuneracyi, jeżeli takowej okaże się godnym ze względu na pomnożone zatrudnienia, na połączone z substytucją odpowiedzialność i okazaną pilność.

Jeżeli zaś Urzędnik pełnić ma obowiązki substytucyi w innym, aniżeli własną posadą wskazanem mu miejscu, natenczas należą się mu dyety i zwrot kosztów podróży według ogólnej reguły.

§. 48.

Prowizorycznie na posady krajowe nominowani (§. 15.) mają prawo do płacy i poborów z posadą połączonych, za czas trwania prowizorycznej służby; mogą jednak dowolnie być uchyleni z posad i nie mają prawa do emerytury, ani też ich wdowy i sieroty prawa do pensyi lub innych poborów.

V. Oddział.

O skutkach sprzecznego z obowiązkiem zachowania się urzędników w służbie, i o postępowaniu z obwinionymi.

§. 49.

Urzednicy, którzy obowiązki swoje zaniedbują, albo je w jakimkolwiek względzie naruszają, którzy nieobyczajnym postępowaniem sobie albo Urzędowi zakale czynią, albo którzy lekkomyślną rozrzutności dopuszczają się, karani będą:

- a) napomnieniem ustnym;
- b) napomnieniem na piśmie;
- c) napomnieniem ustnym w obec zgromadzonego Wydziału krajowego;
- d) zamknięciem płacy;
- e) odjęciem widoków do posunięcia się na wyższą posadę, lub wyższą płacę, a to na czas oznaczony lub nieoznaczony;
- f) cofnięciem na niższą płacę, lub na podrzędniejszą posadę, nareszcie
- g) oddaleniem od służby krajowej.

Kary wymierza Wydział krajowy według przewinienia, a w wymiarze kary nie jest obowiązany zachować wyznaczonych stopniowania.

§. 50.

Za nieporządek i pomnijsze uchybienia napomina ustnie podwładnych sobie urzędników Naczelnik Urzędu lub Zakładu, lub też ich inny bezpośredni przełożony, jeżeli w następnych §§. srozsze skarcenie nie jest postanowione.

§. 51.

Jeżeli powtórnie przez Naczelnika lub przełożonego dane ustne napomnienie z przyczyny nieprzykładania należytej pilności, nieusprawiedliwionego niejawienia się w Urzędzie, nieuwagi i uchybień w służbie bez szczególnego szkodliwego następstwa, nareszcie w ogólności z przyczyny pomniejszych uchybień przeciw obowiązkowi, nie wywarło pożądanego skutku, niemniej w wypadkach, jeżeli czynności sprzeczne z obowiązkiem, lub zaniedbania, większe przybrały rozmiary, albo szkodliwe pociągnęły za sobą skutki, Naczelnik lub przełożony obwinionego urzędnika zawiadomi o tém Marszałka krajowego albo Wydział krajowy, któryto ostatni wyda zbaczającemu urzędnikowi napomnienie na piśmie, przyczém zagrożone być mogą skutki na wypadek powtórnego zboczenia od obowiązku.

§. 52.

Jeżeli za sprzeczne z obowiązkiem zachowanie się dane było urzędnikowi napomnienie na piśmie pod zagrożeniem skutków na wypadek powtórnego zboczenia od obowiązku, i takowe istotnie powtórzyło się, albo jeżeli zboczenie od obowiązku bardzo znaczne uchybienie znamionowało, lub też znaczną szkodę pociągnęło za sobą, albo nakoniec, jeżeli zboczenie od obowiązku z zamiarem przedsięwzięte było, przyczémby jednak ciężkie, utratę służbowego zaufania pociągające za sobą naruszenie obowiązku urzędowego nie zachodziło, Wydział krajowy, stosownie do przewiny i do wyrządzonej szkody, wymierzy jedną lub drugą karę, w §. 49. od lit. c. do lit. g. włącznie oznaczoną.

§. 53.

Zamknięcie części lub całkowitej płacy, zarządzone w celu zmuszenia urzędnika, aby pewną poręczoną mu czynność służbową uskutecznił, lub też zarządzone w wypadku nieusprawiedliwionego nieuczęszczania przez dłuższy czas do Urzędu, nigdy dłużej nad dwa miesiące trwać nie może.

§. 54.

Usunięcie od służby uchwała Wydział krajowy w następujących wypadkach:

1. jeżeli urzędnik za popełnioną w służbie krajowej zbrodnię nadużycia władzy urzędowej wedle kazdoczesnej ustawy karnej na karę skazany został;
2. jeżeli się dopuścił ciężkiego, utratę służbowego zaufania powodującego przekroczenia obowiązku;
3. jeżeli urzędnik dopuścił się przewinienia przewidzianego w §. 5. pod 1., 2., 3.;
4. jeżeli przy ciągłym z obowiązkiem sprzecznym zachowaniu się użycie środków, w poprzedzającym paragrafie wskazanych, bezskutecznym okazało;
5. jeżeli urzędnik ciągle bez usprawiedliwienia nie jawi się w Urzędzie.

W wypadku tu pod 5. przywiedzionym należy urzędnika powołać do stawienia się w Urzędzie i do należytego pełnienia służby, a to za pomocą do rąk własnych doręczonego, a w razie niewiadomego pobytu za pomorą w urzędowej gazecie ogłoszonego wezwania, pod zagrożeniem oddalenia go ze służby.

§. 55.

Zanim Wydział krajowy przystąpi do wystosowania napomnienia na piśmie (§. 49. ad lit. b.), lub do uczynienia napomnienia w obec zgromadzonego Wydziału krajowego (§. 49. ad lit. e.), przekonać się winien o sprzecznym z obowiązkiem zachowaniu się urzędnika; daną też być ma obwinionemu sposobność do uniewinnienia się.

W wypadkach, gdzie idzie rzecz o użycie jednego lub drugiego środka karcącego, w §. 49. pod lit. d., e., f. i g. wspomnianego, należy przed sięwziąć właściwe śledztwo dyscyplinarne.

W tym celu Marszałek krajowy deleguje komisję złożoną z dwóch Członków Wydziału krajowego i sekretarza, która rzecz rozpoznawszy, urzędnika do usprawiedliwienia się wezwie i śledztwo przeprowadzi, a w razie potrzeby świadków i rzeczoznawców wysłucha.

Akta śledztwa oddane będą Członkowi Wydziału krajowego przez Marszałka wskazanemu, który przy śledztwie nie był czynnym; tenże wniesie sprawę na posiedzenie Wydziału, Wydział zaś wyda wyrok.

Od wyroku Wydziału niema odwołania.

§. 56.

Dyscyplinarnego śledztwa zadaniem będzie, dochodzić istoty czynu zbrodniczego od obowiązku stanowiącego, i winę oskarżonego urzędnika tak co do jej istnienia, jakoteż co do rodzaju i sto-

pnia takowej w ten sposób zbadać i oznaczyć, ażeby w tej mierze odpowiedni i sprawiedliwy powziąć można wyrok.

Dochodzenie ile możności szybkie i w sposób odpowiedni wskazanemu celowi przedsięwziąć, a postępowanie z pominięciem szczególnemi przepisami wskazywanych formalności przeprowadzić należy.

§. 57.

Środkiem ku wyśledzeniu czynu, ku dochodzeniu i oznaczeniu winy, są: dokumenta i pisma, naoczne obejrzenie i wywód oględzin, przesłuchanie świadków i znawców w połączeniu z zeznaniem oskarżonego, którego dla uniewinnienia wysłuchać należy.

§. 58.

Dochodzenie i wysłuchanie zwykle odbywa się ustnie, o czém spisać należy wywód słowny; wyjątkowo odbyć się to może także w drodze pisemnej, a według potrzeby, za uczynioném wezwaniem, przez inne władze lub Urzędy.

Oskarżony zupełnie i dokładnie zawiadomiony być ma o występującym przeciw niemu oskarżeniu, o występujących w tej mierze dowodach i poszlakach, przyczém dozwolnić mu należy obrony przeciw zarzutom. W celu jego uniewinnienia się przedsięwziąć także należy zażądane przez niego wysłuchania i dochodzenia, o ile takowe nie przedstawiają się jako mniej znaczące i zbyt cenne, zaś jako żądane w celu przeciągnięcia sprawy.

§. 59.

Przy osądzeniu, które służy za podstawę wyroku, niewiżąc się ściślemi prawidłami dowodów, postąpić należy według wolnego przekonania, którego powody, w razie wydania wyroku z Wydziału krajowego, przytoczone być mają.

Jeżeli przewinienie jest tego rodzaju, iż podlega rozpoznaniu władzy karnej, wówczas akta śledztwa do właściwej władzy, gdyby ta już uprzednio o tém zawiadomioną nie była, odesłane będą.

§. 60.

Wymierzone kary wskazane w §. 49. pod lit. b., c., d. i e. do listy służbowej zapisać, a po upływie lat trzech, jeżeliby odpuszczenie wcześniej nie nastąpiło, wykreślić należy.

Wytknięty tu termin liczy się w wypadkach, jeżeli skarcenie na oznaczony czas nastąpiło, od uzupełnienia tegoż czasu, w innych zaś wypadkach od daty rozporządzenia.

Zapisanie w listę służbową cofnięcia do niższego stopnia płacy, lub na niższą posadę, pozostaje ciągle.

§. 61.

Z ważnych powodów może Wydział krajowy, a w wypadkach nagłych także sam Marszałek natychmiast prowizorycznie urzędnika usunąć od urzędowania i pobierania płacy.

Zarządzone przez Marszałka prowizoryczne usunięcie poda tenże do wiadomości Wydziału ku dalszemu urzędowemu postępowaniu.

§. 62.

Usunięcie urzędnika od Urzędu i płacy (suspendowanie) zarządzić zawsze należy, skoro tenże dla karygodnego czynu uwięzionym został, i rozciąga się na czas trwającego aresztu.

W wypadkach postępowania karnego przeciw urzędnikowi bez aresztowania go, jakoteż w wypadkach dochodzenia dyscyplinarnego z powodu sprzecznego z obowiązkiem zachowania się, niemniej w wypadkach wprowadzonego postępowania konkursowego lub ugodnego, nakoniec w wypadku śledztwa o marnotrawstwo, suspendowanie obwinionego urzędnika zależy w każdym poszczególnym wypadku od oceny Wydziału krajowego.

§. 63.

Jeżeli suspendowany urzędnik w skutek postępowania karnego lub dyscyplinarnego nie został uznany za winnego, należy mu zwrot wstrzymanej części jego płacy, a to za czas suspensyi.

§. 64.

Aplikanci będą za pomnięjsze uchybienia przez bezpośredniego swego przełożonego ustnie napomniani, a za powtarzające się uchybienia lub za przekroczenia oddaleni będą za uchwałą Wydziału krajowego, bez przeprowadzenia śledztwa. Bdł. Jag.

§. 65.

Odźwierni, woźni i słudzy zostają pod dozorem i bezpośrednią władzą Naczelników Urzędów i Zakładów, a w Wydziale krajowym Dyrektora kancelaryi, którzy mogą, gdy tego potrzeba wymagać będzie, usunąć ich tymczasowo ze służby, aż do uchwały Wydziału, do którego równocześnie wniosek mają występować.

O stanowczém za karę uchyleniu sług orzeka Wydział krajowy, za poprzedniem śledztwem.

VI. Oddział.

O rozwiązaniu stosunku służbowego.

§. 66.

Stosunek służbowy, oprócz wypadku śmierci, rozwiązuje się w razach:

- a) podziękowania za służbę,
- b) przeniesienia na stan chwilowego lub stałego spoczynku, i
- c) oddalenia ze służby (§. 57.).

§. 67.

Podziękowanie za służbę wymaga przyjęcia ze strony Wydziału krajowego; zanim takowe nastąpi, występujący pełnić ma obowiązki swojej służby.

§. 68.

Kiedy przeniesienie na stan spoczynku nastąpić ma i jak w téj mierze postępować należy, wskazują każdoczesne przepisy emerytalne dla urzędników i sług krajowych.

VII. Oddział.

Zamknięcie Ustanowy.

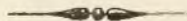
§. 69.

Dochodzenie w drodze prawa jakichkolwiek ze stosunku służbowego pochodzących pretensyj, tak ze strony Reprezentacyi krajowej, jako też ze strony w służbie krajowej zostających, jest wykluczoném, a takie pretensye mogą być przedmiotem załatwienia tylko przez Wydział krajowy.

Wyjątek od téj zasady miejsce ma tylko w tych wypadkach, gdzie rzecz chodzi o zwroty szkody lub antycypacyi od urzędnika należących się krajowi, albo funduszowi lub Zakładowi pod jego zarządem zostającemu, a któreby zwroty nie mogły być ściągnięte z płacy lub innych poborów urzędnika.

§. 70.

Każdy w służbie krajowej zostający, ma uznać niniejszą Ustanowę służbową, jako też w niej powołane szczegółowe przepisy, za obowiązujące go prawidła, i poddać się już z góry uzupełnieniom lub zmianom, jakie w nich przysze Uchwały Sejmowe postanowią.

Rota przysięgi

dla urzędników konceptowych i manipulacyjnych.

Wykonasz Panu Bogu Wszechmogącemu ważną cielesną przysięgę, że Najjaśniejszemu Monarsze, Panu naszemu Najmiłociwyszemu Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Węgier i Czech, Galicyi i Lodomeryi i t. d., i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy przez nadanie Ci stałej (prowizorycznej) posady N. N. do grona urzędników krajowych przyjętym zostałeś, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Przełożonym swoim przynależne uszanowanie i uległość okazywać, przydzielone przez nich prace i zatrudnienia pilnie i gorliwie wykonywać, papiéry i akta zawsze w należnym porządku utrzymywać będziesz, że do żadnego włożonym obowiązkom przeciwnego kroku ani darowizną, obietnicą, łaską lub niełaską, ani też przyjaźnią lub nieprzyjaźnią uwieść się nie dasz, że owszém wszelką szkodę lub niebezpieczeństwo odwracać, największą korzyść i dobro powierzonego sobie urzędu pomnażać, tajemnice urzędu zachowywać i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak na człowieka honoru i wiernego sługę kraju przystoi.

Naostatek przysięgniesz, że z żadnym tajum towarzystwem lub bractwem ani w kraju ani za granicą w związkach nie zostajesz, ani też w podobne związki pod żadnym pozorem nie wdasz się.

Tak jak mi tu przeczytano i ja to wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem, według tego powiniem i chcę wiernie, poczciwie i pilnie zachowywać się.

Tak mi Boże dopomóż!

Rota przyrzeczenia w miejsce przysięgi dla Aplikanta.

Zaręczam honorem i uczciwością, że w czasie praktyki urzędowej w Wydziale krajowym, którą teraz rozpoczynam, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Przełożonym moim winne uszanowanie okazywać, polecane mi zatrudnienia dokładnie, pilnie, gorliwie i bezinteresownie załatwiać, postanowienia tegoż Wydziału i polecenia Przełożonych moich odczo wypełniać, tajemnice urzędu wiernie zachowywać, papiery i akta w porządku utrzymywać będę, że żadnych podarunków i korzyści z powodu zatrudnień moich urzędowych czy to bezpośrednio czy pośrednio od nikogo i pod żadnym pozorem nie przyjmę, lecz w ogólności tak się zachowam, jakto przystoi na człowieka, który się kształci na urzędnika krajowego.

Rota przysięgi

dla urzędników oddziału buchhalteryznego.

Wykonasz Panu Bogu Wszechmogącemu ważną cielesną przysięgę, że Najjaśniejszemu Monarsze, Panu naszemu Najmiłociwyszemu Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Węgier i Czech, Galicyi i Lodomeryi i t. d., i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy przez nadanie Ci stałej (powizorycznej) posady N. N. do grona urzędników krajowych przyjętym zostałeś, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Przełożonym swoim przynależne uszanowanie i uległość okazywać,

(dla buchhaltera) powierzone sobie kierownictwo Oddziału buchhalteryznego sumiennie sprawować, przydzielone sobie wedle instrukcyi służbowej lub szczególnych poleceń Wydziału krajowego prace i zatrudnienia pilnie i gorliwie wykonywać, nad seistém pełnieniem obowiązków służbowych przez podwładnych czuwać,

(dla innych urzędników) przydzielone przez nich prace i zatrudnienia pilnie i gorliwie wykonywać,

(dla wszystkich) papiery i akta zawsze w należytem porządku utrzymywać będziesz, że do żadnego włożonym obowiązkom przeciwnego kroku ani darowizną, obietnicą, łaską lub niełaską, ani też przyjaźnią lub nieprzyjaźnią uwieść się nie dasz, że owszém wszelką szkodę lub niebezpieczeństwa odwracać, największą korzyść i dobro powierzonego sobie urzędu pomnażać, tajemnice urzędu zachowywać i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak na człowieka honoru i wiernego sługę kraju przystoi.

Naostatek przysięgniesz, że z żadnym tajnem towarzystwem lub bractwem ani w kraju ani za granicą w związkach nie zostajesz, ani też w podobne związki pod żadnym pozorem nie wdasz się.

Tak jak mi tu przeczytano i ja to wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem, według tego powiniennem i chcę wiernie, poctciwie i pilnie zachowywać się.

Tak mi Boże dopomóż!

Rota przysięgi dla urzędników kasowych.

Wykonasz Panu Bogu Wszechmogącemu ważną cielesną przysięgę, że Najjaśniejszemu Monarsze. Panu naszemu Najmiłościwшему Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Węgier i Czech, Galicyi i Lodomeryi i t. d., i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom, wicrny i posłusznym będziesz, że gdy przez nadanie Ci stałej (prowizorycznej) posady N. N. do grona urzędników krajowych przyjętym zostałeś, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Przełożonym swoim przynależne uszuowanie i uległość okazywać,

(dla likwidatora) powierzone sobie kierownictwo kasy krajowej sumiennie sprawować, przydzielone mocą instrukcyi kasowej lub szczególnych poleceń Wydziału krajowego prace i zatrudnienia pilnie gorliwie wykonywać, nad ścisłym pełnieniem obowiązków służbowych przez podwładnych czuwać, kontrolę kasy i wspólnie z kasyerem peryodyczne skontrowania onęj według instrukcyi punktualnie i sumiennie odbywać będziesz,

(dla kasyera) przydzielone mocą instrukcyi krajowej lub szczególnych poleceń Wydziału krajowego prace i zatrudnienia pilnie i gorliwie wykonywać, kasę i rachunki w należywym porządku utrzymywać, wspólnie z likwidatorem peryodyczne skontrowania kasy punktualnie i sumiennie odbywać będziesz,

(dla innych urzędników) przydzielone przez nich prace i zatrudnienia pilnie i gorliwie wykonywać będziesz,

(dla wszystkich) żadnej przepisom przeciwnęj lub niebezpiecznej manipulacyi ani komu nie dozwolisz, ani sam się takowej nie dopuścisz, papiéry i akta zawsze w należywym porządku utrzymywać będziesz, że do żadnego włożonym obowiązkom przeciwnego kroku ani darowizną, obietnicą, łaską lub niełaską, ani też przyjaźnią lub nieprzyjaźnią uwieść się nie dasz, że owszém wszelką szkodę lub niebezpieczeństwo odwracać, największą korzyść i dobro powierzonego sobie urzędu pomnażać, tajemnice Urzędu zachowywać i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak na człowieka honoru i wiernego służbę kraju przystoi.

Naostatek przysięgniesz, że z żadnym tajnym towarzystwem lub bractwem ani w kraju ani za granicą w związkach nie zostajesz, ani też w podobne związki pod żadnym pozorem nie wdasz się.

Tak jak mi tu przeczytano, i ja to wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem, według tego powinienem i chcę wiernie, poczciwie i pilnie zachowywać się.

Tak mi Boże dopomóż!

Rota przysięgi

dla odźwiernego i dla woźnego.

Wykonasz Panu Bogu Wszechmogącemu ważną cielesną przysięgę, że Najjaśniejszemu Monarsze Panu naszemu Najmilszemu Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Węgier i Czech, Galicyi i Lodomeryi i t. d., i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy stałe (prowizorycznie) mianowanym zostałeś N. N. przy kancelaryi Wydziału krajowego, wedle konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego, ściśle się zachowywać, Marszałkowi krajowemu i Członkowi, tudzież urzędnikom Wydziału krajowego winną cześć i posłuszeństwo okazywać, otrzymane od nich rozkazy z wszelką troskliwością i pilnością wykonywać, powierzone sobie pisma i pakiety do wskazanych Urzędów lub osób bez zwłoki i najpункtualniej oddawać i one od utraty chronić, dostarczane tajemnicie Urzędu zachowywać, w miejscu swego przeznaczenia o godzinach przepisanych znajdować się, a nawet jeśliby tego była potrzeba, dnem i nocą na usługach będziesz, że do żadnego włożonym obowiązkom przeciwnego kroku żadną darowizną, obietnicą, łaską lub niełaską, przyjaźnią lub nieprzyjaźnią uwieść się nie dasz, że owszem wszelką szkodę lub niebezpieczeństwo odwracać, a przeciwnie wszelką korzyść i dobro Urzędu pomnażać i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak na człowieka uczciwego i wiernego sługę kraju przystoi.

Naostatek przysięgniesz, że z żadnym tajnym towarzystwem lub bractwem ani w kraju ani za granicą w związkach nie zostajesz, ani też w podobne związki pod żadnym pozorem nie wdasz się.

Tak jak mi tu przeczytano, i ja to wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem, według tego powiniennem i chcę wiernie, poczciwie i pilnie zachowywać się.

Tak mi Boże dopomóż!

Przepisy

względem utrzymywania list służbowych urzędników i sług krajowych.

---

§. 1.

Listy służbowe umieszczonych w służbie krajowej osób, założone będą według załączonego wzoru.

Dla każdej w służbie krajowej umieszczonej osoby otwartą będzie osobna lista.

§. 2.

Pierwsze cztery rubryki zapisze sam w służbie zostający, i przedłoży dowody na przytoczone okoliczności.

§. 3.

Naczelnik Urzędu lub Zakładu porówna wpisy z przedłożonemi dowodami, a gdy zachodzi zgodność, poświadczy tę okoliczność w tabeli i zaopatrzy takową swoim podpisem; w przeciwnym razie zostający w służbie uskuteczni odpowiednie poprawki, lub też należyte da wyjaśnienia.

Załączniki zwrócone być mają.

§. 4.

Rubryki 5. 6. 7. 8. i 9. zapisze Naczelnik Urzędu lub Zakładu, do którego zostający w służbie należy.

§. 5.

Do wspomnionego w poprzedzającym paragrafie wpisu, zavezwie Naczelnik swego Zastępcę i tenż w randze najbliższego urzędnika Urzędu lub Zakładu, jeżeliby zaś żadnego Zastępcy nie było, dwóch urzędników Urzędu lub Zakładu, którzy najwyższą mają rangę.

§. 6.

To co według §§. 3. i 4. względem prowadzenia list służbowych przekazano Naczelnikom Urzędów lub Zakładów, uskutecznią względnie samychże Naczelników i urzędników zavezwanych §. 5. do wypełnienia list służbowych Członkowie Wydziału krajowego, powołani do prowadzenia spraw odnośnego Urzędu lub Zakładn. Względnie urzędników conceptowych, manipulacyjnych i technicznych Wydziału krajowego, czynność ta porucza się Członkowi Wydziału krajowego utrzymującemu w Wydziale referat kancelaryjny.

§. 7.

Po zapełnieniu list służbowych, o których mowa od §. 3. do 5. włącznie, przedłożą je Na-

czelnicy Urzędów lub Zakładów Wydziałowi krajowemu, a Członek Wydziału, zawiadujący sprawami odnośnego Urzędu lub Zakładu, wpisze do rubryki „Uwagi“ swoją zgadzającą lub różniącą się opinię.

§. 8.

Zapisy skutecznić należy słowami w rubryce 5. (Uzdolnienie i zdatność) „celujące, dobre, dostateczne, niewystarczające,“ w rubryce 6. (pełnienie obowiązków) „bardzo pilne, pilne, mniej pilne, opieszale,“ w rubryce 7. (zachowanie się w urzędzie) „nienaganne“ lub wskazanie występujących zarzutów, w rubryce 8. (usposobienie do służby), „celująco-zdatny, zdatny, mniej zdatny, niezdatny.“

W rubryce 9. uwidocznić należy wszystkie w służbie zostającego dotyczące szczegółowe okoliczności i nastroczające się uwagi.

§. 9.

Lista dla każdego w służbie zostającego ma być całkowicie uzupełniona, z wyjątkiem rubryki 8.

§. 10.

Każdemu w służbie zostającemu dozwolonem jest przejrzanie listy służbowej jego osoby dotyczącej i wolno mu czynić zarzuty, które przedłoży Wydziałowi krajowemu dla dochodzenia i orzeczenia.

§. 11.

Listy służbowe rewidowane będą z końcem każdego roku w sposób w powyższych §§. wskazany, przycém możliwe zmiany w kwalifikacji skutecznić należy.

§. 12.

Przy propozycjach na obsadzenie posad, powołane do tego osoby zrewidują tabelę ubiegających się o posadę, przycém uzupełnią rubrykę ósmą.

§. 13.

Listy służbowe, przez Naczelników Urzędów lub Zakładów ułożone, należy spisać w dwóch egzemplarzach, z których jeden w Urzędzie lub Zakładzie, drugi zaś w Wydziale krajowym zachowany będzie.

Listy służbowe, przez Członków Wydziału ułożone, spisują się tylko w jednym egzemplarzu do przechowania w Wydziale krajowym.

§. 14.

Przy propozycjach na obsadzenie posad, należy listy służbowe ułożyć w osobnym egzemplarzu i takowe załączyć do propozycji. Uzupełnienie rubryki ósmej uskutecznia się tylko na tym egzemplarzu.

Lista służbowa N. N.

1.	2.	3. Dotychczasowa służba				4.	
Nazwisko i Imię, Miejsce urodzenia, Rok i dzień urodzenia, Religia, Stan, Familijne stosunki, Właściwość służby	Nauki i uzdolnienia, Języki i inne wiadomości	Właściwość służby za przywiedzeniem dekretu nominacyjnego i złożonych przysięg, pochwały w służbie	Placa	Czas służby według			Stosunki pokrewieństwa lub powinowactwa z innymi w służbie krajowej zostającymi
				lat	mie- się- cy	dni	

Przepisy

względem wynagrodzenia kosztów przesiedlenia urzędników i służ krajowych.

---

§. 1.

Wynagrodzenie kosztów przesiedlenia, według §. 19. Ustawy służby krajowej przypadające urzędnikom lub służom krajowym, których przeniesienie z Urzędu, lecz nie na ich prośbę nastąpiło, oznacza się w następujący sposób.

§. 2.

Wynagrodzenie kosztów przesiedlenia zawiera w sobie:

- a) diety za czas potrzebny na podróż,
- b) koszty podróży i
- c) uszkodzenie w meblach.

§. 3.

Oznaczenie wynagrodzenia dyet (§. 2. a) i kosztów podróży (§. 2. b) następuje według odnośnych prawideł ogólnych.

§. 4.

Wspomniane w §. 2. c. wynagrodzenie uszkodzenia w meblach, oznacza się dla bezżenego urzędnika w jednomiesięcznej, dla żonatego w dwumiesięcznej, a jeżeli ma więcej aniżeli dwoje dzieci w trzechmiesięcznej kwocie rocznej płacy urzędnika, jaką przed przesiedleniem pobierał.

§. 5.

Wynagrodzenie przesiedlenia asygnować należy po skutecznioném przesiedleniu i po złożonym i udowodnionym rachunku.

Na rachunek przypadającego wynagrodzenia Wydział krajowy mocen jest asygnować stosowne zaliczki.

Received of the Treasurer of the State of New York

the sum of \$1000.00
for the year ending 1879

in full of the amount due
for the year ending 1878

for the year ending 1877

for the year ending 1876

for the year ending 1875

P r a w i d ł a

względem dyet i wynagrodzenia kosztów podróży urzędników i sług krajowych.

§. 1.

Urzędnikom krajowym, wydalającym się w urzędowym sprawowaniu z miejsca ich posadę wskazanego, jako też poza tym miejscem przebywającym, w powszechności należy się tytułem pozamiejscowego ich utrzymania się, osobna dzienna płaca czyli dyeta.

§. 2.

Dla wymiaru dyet postanawiają się trzy klasy (§. 3.). Która klasa przysłuży urzędnikowi, powziąć można wiadomość z systemizowanego przez Sejm etatu osób i płac urzędników krajowych, jako też z uchwał, jakie Sejm w tym względzie w przyszłości poweźmie.

§. 3.

Wysokość kwot dyetalnych ustanawia się:

- a) w klasie I^{szej} dla urzędników pobierających roczną płacę nad 1500 złr. po 5 złr. za dzień;
- b) w klasie II^{szej} dla urzędników pobierających roczną płacę od 800 do 1500 złr. po 4 złr. za dzień, nareszcie
- c) w klasie III^{iej} dla urzędników pobierających roczną płacę niżej 800 złr. po 3 złr. za dzień.

§. 4.

Oprócz dyet nie mogą być liczone wydatki na pomieszkanie, na drzewo opałowe, oświetlenie, usługę. lub też inne z utrzymaniem urzędnika połączone koszta; te i tym podobne wszystkie wydatki zaspokojone być mają kwotą dyetalną.

W tym jedyńc rzadkim wypadku, jeżeliby sprawa służbowa niezbędnie wymagała oprócz pomieszkania urzędnika, osobnej izby dla odbycia czynności komisyjnej, wydatek na taką izbę osobno policzony być może.

§. 5.

Jeżeli urzędnik wydal się w służbie z miejsca swojej posady, i po za takowem popadnie w chorobę, należą mu dycty nieprzerwanie za udowodnieniem choroby.

§. 6.

Urzędnik wydalający się z miejsca, dokąd go czynność urzędowa powołała, na inne miejsce w własnej lub też jakiegokolwiek innej sprawie, nie może za czas wydalania się pobierać dyet, i nadto zostaje odpowiedzialnym, jeżeli się bez zezwolenia oddalił, lub jeżeli samowolne wydalanie stało się przyczyną przeciągnięcia się sprawy, lub też jakiej szkody.

§. 7.

Urzędnikom krajowym w podróżach służbowych należy się oprócz dyet także wynagrodzenie kosztów, a to za podróż z miejsca służby na inne miejsce, gdzie sprawa tego wymaga i na powrót, nareszcie za podróż po za miejscem służby, z jednego do drugiego miejsca.

§. 8.

Tam, gdzie urzędnicy w podróżach służbowych podaną sobie mają sposobność użycia kolei żelaznej lub statku parowego, użyć takowej należy. Urzędnikom przysługują na kolei żelaznej klasa II., a na statku parowym klasa I.

Przy podróżach drogą pocztową należy urzędnikom zwrócić należytość w przepisany wymiarze extrapoczty za dwa konie, za poczesne pocztyliona, za kryty powóz, za smarowidła i zaprzęczenie.

Nareszcie tam gdzie nie da się w podróży użyć extrapoczty, urzędnik policzyć sobie może wynikłe według okoliczności koszta podróży przyzwoitym powozem parą końmi uprzężonym, a w wypadkach nadzwyczajnych także za możliwie potrzebowaną przyprawkę.

W celu osądzenia słuszności podobnych kosztów, należy takowe według możliwości udowodnić, a przynajmniej pojedynczo wykazać. W podróży najmniej 10 mil na dzień odbywać, a odstąpienie od tej reguły usprawiedliwić należy.

§. 9.

Przy wysełaniu kilku urzędników w podróż urzędową do jednego i tego samego miejsca, przysługują dla dwóch razem jeden zwykły powóz.

Zapłacone myta przy użyciu czy to extrapoczty, czy też innej okazji policzone być mogą.

§. 10.

Jeżeli urzędnik do swęj podróży urzędowej używa innej jakiej okazji, aniżeli wyżej wskazanej, lub jeżeli podróż pieszo odbywa, o ile to bez zwłoki czasu lub innego uszczerbku służby miejsce mieć może, należy mu mimo to wynagrodzenie według niniejszych przepisów.

§. 11.

Urzędnik, załatwiający podróż i czynność urzędową w czasie jednego przed- lub popołudnia nie ma prawa do dyet, lecz tylko do kosztów podróży.

Należytość za jazdę liczyć urzędnikowi wolno także w takim razie, jeżeli w służbie, chociażby w miejscu swojej posady, iść miał do miejsca o kwadrans drogi odległego, a wynagrodzenie to obejmuje należytość powozową w wymiarze według miejscowego zwyczaju tam i na powrót, jakoteż za zatrzymanie się powozu przez czas do załatwienia czynności potrzebny.

§. 12.

Urzednicy, w skutek swoich zwyklych obowiazkow udajacy sie w okolice niebardzo odlegle od miejsc swoich posad, celem nadzorowania, uskutecznienia wypłat, lub téz innej jakiej czynnosci, nie maja prawa do wynagrodzenia. Jezeli zaś do podobnych czynnosci uzywa sie urzednika, który do onychze wedlug kategorii jego sluzby nie jest obowiazany, w owczas nalezy mu sie zwykle wynagrodzenie kosztów podróży. W obu wypadkach dyety tylko w takim razie placone beda, jezeli miejsce, gdzie sie czynnosć odbywa, wiecej niz dwie mile odlegle jest od miejsca, w którym urzednik stale urzeduje.

§. 13.

Wydział krajowy mocen jest urzednikom, którzy z obowiazku sluzby w pewnych przydzielonych im blizszych okregach czeste odbywac musza podróże, miasto dyet lub téz kosztów podróży, lub nareszcie łącznie za jedno i drugie, wyznaczyc stosowne roczne kwoty ryczałtowe.

Równie jezeli w poprzedzającym paragrafie wspomniane, urzednika po za miejscem jego stalego urzedowania zatrudniajace czynnosci sluzbowe przez pewny dluzszy czas trwac maja, i jezeli przypuszczenia w tymze samym paragrafie wzmiankowane zachodza, moze Wydział krajowy za tenze czas urzednikowi przypadajace pretensye w ryczałtowej kwocie asygnowac.

§. 14

Sludzy krajowi uzywani po za miejscem ich sluzby przy warunkach, pod jakimi urzednikom dyety sie naleza, pobieraja dzienne wynagrodzenie po 1 złr. 50 kr.

Wynagrodzenie kosztów podróży nalezy slugom w tych samych wypadkach co i urzednikom. Na kolei zelaznej przysluzza im klasa III. wagonów, a na statku parowym miejsce klasy II. We wszystkich innych wypadkach policzyc sobie moze sluga po 50 kr. za mile drogi tam i napowrot.

§. 15.

Urzednik lub sluga, któryby mocą Instrukcyi nie byl obowiazany ani upowazniony do przedsiwzięcia podróży sluzbowej, nie moze bez szczegolnego nakazu lub zarzadzenia swego przełożonego w sprawie sluzbowej podróży podejmowac, inaczey traci wszelkie pretensye do wynagrodzenia dyet i kosztów podróży.

Komisye z podrózã połączone nakazuje lub zaradza wzglednie urzedników podrzednych, o ileby Wydział krajowy inaczey nie zaradził, Naczelnik Urzedu lub Zakladu, zaś wzglednie Naczelników, Wydział krajowy.

§. 16.

Celem wypłaty dyet i kosztów podróży przedkładać mają ci, którym się takowe należą, właściwe wykazy (Partykularze podróży), które przez buchalteryę krajową sprawdzane będą.

Wydział krajowy zezwala i asygnuje przypadające kwoty dyetalne i kosztów podróży do wypłaty.

W celu osądzenia stosowności złożonego rachunku kosztów podróży odbytej inną okazyją aniżeli koleją żelazną, statkiem parowym lub też drogą pocztową, należy załączyć do partykularza urzędownie zatwierdzone świadectwo co do odległości w milach miejscowości, między którymi podróż odbyta została, a to w tym wypadku, jeżeliby żadne inne dowody co do istotnie wyłożonych kosztów podróży złożone być nie mogły.

Należitości mytowe poszczególnione być mają w partykularzach przytoczeniem nazwy stacyj mytowych i zapłaconych kwot mytowych.

Czas spędzony w podróży tam i napowrót, jako też na pobyt, wykazać należy w osobnym do partykularza załączonym dzienniku z odwołaniem się na spisane protokoły, na dokumenta i pisma, a jeżeliby to uczynić się nie dało, wykazać należy w samym partykularzu potrzebę i sposób użytych dni.

§. 17.

Urzędnikom i sługom mogą być asygnowane na dyety i koszta podróży stosowne zaliczki, z których za złożeniem partykularzy wyrachować się należy.

Kwoty zaliczkowe, jakieby według partykularza użyte nie zostały, równocześnie z przedłożeniem partykularza zwrócić należy; należitości zaś, jakie się okażą po zbadaniu i zatwierdzeniu partykularza, zapłacone będą w terminie przy załatwieniu partykularza oznaczonym.

§. 18.

Partykularze podróży złożyć należy najdalej we trzy miesiące po ukończonej podróży służbowej, a to pod przepadłością pretensyi do wynagrodzenia dyet i kosztów podróży, i pod obowiązkiem bezwarunkowego zwrotu otrzymanej zaliczki, w którym to celu odciągania od płac miejsce mieć mogą.

W wypadku, jeżeliby urzędnik składający partykularz udowodnił, iż w przewłóce złożenia partykularza nie zachodzi z jego strony żadna wina, może Wydział krajowy wyjątkowo zbadanie zadawnionego partykularza zarządzić, i asygnowanie przypadającej kwoty zezwolić.